

Ö-POSTEN

TIDNINGEN PÅ RINGÖN

Nº7
2018

STANS SLUGASTE SUGRÖR

JÄRNHALLEN VÄXER SÅ DET KNAKAR

LUNDBY PLÅT OM RÖDA TAK OCH RINGÖNS UTVECKLING

HÄR GÖR VI GREJER

RINGÖN ÄR EN PLATS där saker och ting tillverkas, i lite mindre skala. Så har det alltid varit. Mekaniska verkstäder, snickerier, plåtslagare, och ett varv som en gång i tiden hörde till de mindre i stan. I dag är Gotenius det enda riktiga varvet som finns kvar i Göteborg.

Nu ser vi en ny våg av småskalig tillverkning på Ringön. Det öppnar en syfabrik. Det bryggs öl. Det produceras konst. Det rostas kaffe. Någon kommer på att man kan bygga magiska saker av vanliga sugrör och det blir en världssuccé. Någon gör glasögonbågar i trä. En annan vill starta ett segelmakar-kollektiv samtidigt som grannen skruvar ihop digitala upplevelser för de italienska modejättarna. Ännu en annan bygger nya fina möbler av gamla trötta möbler. En liten fabrik för keramik är på gång. Det görs musik både här och där. Är det tillverkning? Beror på vem man frågar. Småskaligt är det i alla fall.

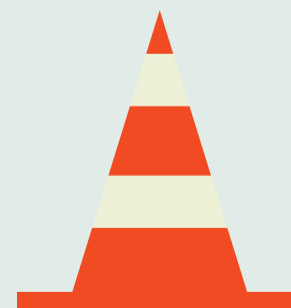
De nya företagen upptäcker snabbt att de drivit iland på en rätt speciell ö. Här finns ett gigantiskt samlat kunnande. Behöver man hjälp så anlitar man grannen istället för att leta runt halva stan. Cirkulär ekonomi heter det, har vi lärt oss.

Smart och trevligt kan man också kalla det.

OCH APROPÅ TREVLIGT – det är dags för fler mötesplatser härute. Vi har fina lunchställen men inga caféer där vi kan sitta och snacka eller jobba när man tröttnar på sitt skrivbord. Och ingen skön restaurang där man kan ta en öl och kaka middag efter jobbet. Vem blir först? (Är du intresserad så hjälper vi gärna till med tips. Vi har grävt en hel del kring regler och sånt.)

Snön driver över älven när vi skriver det här men snart, snart är det nog vår. Snälla.

**HÄLSNINGAR,
MATILDA, REDTOP OCH FILIP PÅ SALTET.**

INTERVJU

GERT <3 PLÅT

LUNDBY PLÅT ÄR EN MINST SAGT UPPTAGEN PLÅTVERKSTAD. STADEN SKRIKER EFTER LISTER, TAKHUVAR OCH STUPRÖR – OCH DET ÄR INTE ALLTID LÄTT FÖR ETT MINDRE FÖRETAG ATT HINNA MED I DEN TILLTAGANDE BYGGTAKTEN.

TEXT: HANNA RASMUSON FOTO: JENNY INGEMARSSON

LUNDBY PLÅT HAR LEGAT PÅ RINGÖN I ÖVER ETT DECENNIUM. HUR DET SER UT OM YTTRE TIO ÅR ÄR KANSKE MER OKLART ÄN NÅGONSIN – FÖR DEN STAD FÖRETAGET HJÄLPER TILL ATT BYGGA FÖRÄNDRAS I RASK TAKT.

GERT GULDBRAND STÅR inne på sitt kontor och håller upp en gammal arbetshjälm. Den är klädd med dekaler, klistermärken och en logga från fotbollslaget Gais.

– Den här är nästan antik, den var min pappas en gång i tiden.

Fotbollslaget har liksom hjälmen gått i arv, även om den senare numera mest är prydnad. Den får nöja sig med att beskådas lugna dagar som denna, då Gert gör pappersarbete på kontoret.

Lugnet är bara på tillfälligt besök tillsammans med köldknappen. I själva verket har Lundby Plåt mycket att göra, för mycket enligt Gert. Det byggs som aldrig förr i Göteborg och till det behövs det tak, stuprör, avlopp och hängrännor – i plåt.

– När jag började var det ganska dåliga tider, nu är det för mycket istället. Det är inte ett bekvämt sätt att jobba på, även om det fungerar bra ekonomiskt är det mentalt jobbigt.

Gert skulle egentligen bli ingenjör, men efter att ha sommarjobbat på Lundby Plåt bestämde han sig för att det var plåtslagaryrket han ville ägna sig åt. 1985 blev han anställd i företaget och drygt tio år senare tog han över det.

– Jag tycker fortfarande att det är väldigt roligt att jobba i verkstaden, det är där jag trivs bäst. Dessutom är det bekvämt, verkstadsgolvet lutar inte lika mycket som ett tak.

I VERKSTADEN TILLVERKAS MESTADELS mindre saker som lister och takhvar. Den längsta leveransen de haft var när de skickade stuprör till Antarktis

– De skulle ha dem som avloppsrör när de satte upp en forskningsstation. Det är nog 25 år sedan men de lär vara kvar, för klimatet gör att plåten inte rostar på Antarktis.

På närmare håll finns Lundby Plåts skapelser runt om i hela Storgöteborg. Många av taken i innerstaden är slagna av företaget och bär den för Göteborg karaktäristiska röda färgen, som många gånger omnämns Göteborgsröd.

– Det kommer från tiden då plåtslagaren själv blandade färg. I Göteborg använde man koppar, i Stockholm färgade man med kimrök istället, därav deras traditionella svarta tak där uppe.

DET MEST OMVÄLVANDE som hänt under Gerts tid på Lundby Plåt var det som föranledde flytten till Ringön 2004. Det har också bidragit till hans ganska kritiska hållning till stadens byggande. När det bestämdes att vägförbindelsen Röde orm skulle på plats låg företaget på Stadsskrivaregatan, en gata som i dag inte finns längre.

– Vi blev ganska bryskt utsparkade därifrån av staden, trots att vi hade tomträtt. Jag var inte så gammal då och det påverkade mig en del.

I dag är han främst bekymrad över att staden bygger för mycket för snabbt.

– Jag kan vara orolig för att man förbygger sig och

**”DEN HÄR ÄR NÄSTAN
ANTIK, DEN VAR MIN
PAPPAS EN GÅNG I TIDEN ...”**

En av de stora maskinerna i verkstaden har rest över haven till Ringön.
Den stod i New Orleans under orkanen Katrina, men så småningom
hamnade den i Gerts ägo.

En dag när Gert kom till jobbet hade någon
tagit sig friheten att måla över företagets skylt.
Gert målade tillbaka sitt företagsnamn och lät
resten vara kvar – och är rätt nöjd med hur
skylten ser ut i dag.

”NÄR JAG BÖRJADE VAR DET GANSKA DÅLIGA TIDER, NU ÄR DET FÖR MYCKET ISTÄLLET.”

att Göteborg kommer få en konstig struktur i framtiden, att det inte finns en övergripande plan.

Trots den traumatiska flytten och det skadade förtroendet för staden beskriver Gert det som att komma hem när han kom till Ringön. Men i dag blåser förändringens vindar även här.

– Man ska utveckla Ringön men det ska ändå vara kvar, och jag tycker att kommunen har lite luddiga åsikter om vad som egentligen ska hända, förutom att det ska utvecklas organiskt. Eftersom det ska förändras innebär det ju att det inte ska vara ett industriområde för evigt.

REDAN NU ÄR DET SVÅRT för hantverksföretagen på Ringön menar Gert. Vägbyggen vid alla infarter gör det svårt både för kunder och leveranser att komma fram – just de saker som den typen av verksamheter är beroende av.

Det är lätt att tänka att Gert borde blivit bitter. Men för honom är det snarare ett krasst konstaterande att Lundby Plåt kanske måste flytta i framtiden. Luddiga formuleringar är helt enkelt inte hans grej. Han vill och hoppas trots allt att han har fel, att Ringön ska utvecklas på ett sätt som gör att den småskaliga industrin och Lundby Plåt kan leva vidare.

– Om jag fick bestämma skulle jag vilja ha ett plåtslageri och snickeri på bottenplan, med en trappa upp till en övervåning så att man kan bo ovanpå verkstaden. Jag tror att det skulle kunna vara en lösning för många småindustrier här. Och så en blandning av affärer, hantverkare och småindustrier, det är vad jag skulle önska att Ringön blev. En plats som lever hela tiden och inte dör vid fyratiden.

Han tror dock inte att en drastisk förändring åt varken det ena eller andra hållet kommer ske under hans egen tid på företaget. Blir det en flytt från Ringön kommer det ske när han gått i pension om tio–femton år. Dessutom ligger tio år långt fram i tiden.

– Jag brukar fundera som så att tio år är ungefär ett liv, det som hände för tio år sedan har man glömt och omprövat så mycket att man inte är samma person som man var då. När man fyller trettio så tänker man åh, vad dum jag var när jag var tjugo, och när man fyller fyrtio så tänker man åh, vad dum jag var när jag var trettio. Sen fortsätter det så. ☺

Plåtslageri är ett yrke i ständig utveckling, när sättet att bygga hus ändras får det betydelse också för hantverket. Inget hantverk lever helt säkert, men Gert tror att det alltid kommer finnas en nisch för att reparera och göra om befintligt och därmed alltid ett behov av hantverkare.

LUNDBY PLÅT

Har funnits sedan 1954 och hade sin första adress på Vindragaregatan i Lundby. Gert Guldbland tog över företaget 1996 och sammanlagt är det sju plåtslagare och lärlingar som arbetar för företaget. De vanligaste jobben man gör är hängrännor, skorstenar, ränndalar och burspråk för villor och mindre hyreshus.

HEMSIDA: lundbyplat.com

HÄNT PÅ RINGÖN

VI HAR FÅTT FLERA TIPS OM NYINFLYTTADE DEN SENASTE TIDEN. SÄKERT INTE ALLA (SORRY!). OM NI ÄR NYA PÅ ÖN HÖR AV ER TILL OSS SÅ PRESENTERAR VI ER GÄRNA HÄR. SÅ LÄNGE HÄLSAR VI CAVEMAN CHOPPERS, MALMBERGS OCH BORDER VÄLKOMNA TILL RINGÖN.

Mikael Allu har just flyttat till Ringön och driver tryckeriet CC screen.

CAVEMAN CHOPPERS

”DEN BESÖKARE SOM KLIVER IN HÄR RISKERAR ATT DRABBAS AV STORT HABEGÄR.”

NYINFLYTTADE MIKAEL ALLU driver tryckeriet CC screen, där c:na står för Caveman Choppers. De gör screentryck på kläder och tryck på papper, loggor och original. Ringöbaserade klädmärket Atacac är redan en kund och Mikael hoppas på fler samarbeten. Utöver det håller Mikael på med lite allt möjligt inom sitt företag Majornas Entreprenad. Bland annat bygger han lekplatser och gör sten- och ställningsjobb.

DU HITTAR MIKAEL I HANS NYFIXADE LOKALER PÅ TACKJÄRNSGATAN. Obs! Den besökare som kliver in här riskerar att drabbas av stort habegär. Något som hände Saltets Matilda. Hon fastnade för en japansk specialtillverkad magväska (som egentligen inte alls är till salu, men kanske kan bli ändå) och en brun overall från 70-talet. Här är fullt av vintagekläder, läderkläder (!), cyklar, bilar, hojar och en massa annat. Mikael är också den enda återförsäljaren till Carhart arbetskläder i Göteborg.

Innan Mikael hittade till Ringön kollade han runt på över 30 lokaler i stan. Nu ser han fram emot att kunna grilla på gården till våren, köra miniswap på lördagarna och förhoppningsvis bygga en skateboardramp till personalen och barnen. Bra helghäng utlovas alltså!

Läs mer på ccscreen.se

MALMBERGS ÖPPNAR PÅ RINGÖGATAN

ELGROSSISTEN MALMBERGS har öppnat en ny butik på Ringön och blivit granne med Inet på Ringögatan 5. De vänder sig till elföretag och utöver Ringön räknar de med att serva företag på resten av Hisingen. Malmbergs har idag totalt 20 butiker i Sverige varav tre stycken finns i Göteborg. De har haft smygöppet sedan i februari.

Läs mer på malmbergs.com

INVIGNING LUNCHSTÄLLET PÅ JÄRNMALMSGATAN CONTAINER KITCHEN 4 APRIL 16-18

ALLA ÄR VÄLKOMNA!

BORDER TILL RINGÖN

SVERIGES STÖRSTA MUSIKDISTRIBUTÖR lämnar Gamlestan för Ringön. Border startade 1982 och har försett skivaffärer med plattor sedan dess. De överlevde den stora skivbolagskrisen som i princip ritade om hela musikbranschen och är i dag ett starkt företag med cirka 20 anställda på flera platser i Sverige.

Sedan några år tillbaka driver de även det egna skivbolaget Gamlestans Grammfonbolag och har planer på att starta en ny etikett som ska heta Ringön Records. Inriktningen är tänkt att möta behovet från unga band och musiker i Göteborg.

Borders kunder är många små skivaffärer i Sverige och antalet ökar vecka för vecka, de levererar även skivor till stora webbutiker som Ginza och CDON. De har distributionsavtal med ett stort antal skivbolag runt om i världen, främst på en nivå som kallas independent – alltså nivån under de stora multinationella bolagen, där allt spännande finns.

Border flyttar in på Lergodsgatan och om allt går som det ska blir det invigning i slutet av april. Läs mer på border.se

RINGÖN REKRYTERAR

TEXT: HANNA RASMUSON FOTO: EMELIE ASPLUND

Mikael Sandberg har arbetstränat som mekaniker och hantverkare hos Utbildningsrederiet i ett och ett halvt år.

SPINDELN I NÄTVERKET

DET RÅDER INGEN BRIST PÅ IDÉER HOS PERSONERNA BAKOM UTBILDNINGSREDERIET, OCH GRUNTANKEN ÄR OFTAST DENSAMMA – ATT GE FOLK ETT JOBB. SENASTE PROJEKTET ÄR ETT NYSTARTAT NÄTVERK FÖR RINGÖNS FÖRETAG.

DET STÅR UTBILDNINGSREDERIET VID ingången, men innanför dörren gömmer sig flera olika verksamheter. Sedan Bengt Johansson var med och startade Utbildningsrederiet 2012 har han varit med och dragit igång en rad andra projekt, det senaste i ordningen är ett nätverk för Ringöns företag. Men vi återkommer till det.

Allt började för sex år sedan med en idé om att erbjuda praktikplatser och arbetsträning genom renovering av båtar.

– Vi jobbar med sjukskrivna, långtidsarbetslösa och människor från kriminalvården. Det är 99 procent arbete med båtar, men vi har även en mekanisk avdelning där man exempelvis kan lära sig grunderna i att svarva, säger Bengt.

EN DÖRR FRÅN KONTORET leder in till en stor hangar. Där ligger ett antal vackra gamla träbåtar redo för lagning.

Ur en av dem sticker Tommy Pramås upp huvudet. Han började arbetsträna hos Utbildningsrederiet för tre år sedan, och sedan ett år tillbaka är han anställd som handledare.

– Arbetsträning är ett bra sätt att lära sig komma upp på morgonen och få in rutiner igen. Dessutom får man den sociala biten i att sitta och fika med jobbar-kompisar, säger han.

Tommy hade arbetat inom restaurang i hela sitt liv när han blev sjukskriven och kom i kontakt med Utbildningsrederiet.

– Det är jag väldigt glad för. Jag är uppvuxen med träbåtar. Min pappa hade träbåt och lärde mig och min bror att fixa med den. Det här passar mig faktiskt mycket bättre än ett restaurangjobb, säger Tommy.

UNDER 2017 UTVECKLADE Bengt Johansson och hans kollegor konceptet med arbetsträning och praktikplatser ytterligare. De blev då involverade i projektet Circle

Tommy Pramås önskar att han hade fått jobba med båtar hela sitt liv. Tillsammans med Björn Pettersson fixar han en båt som förhoppningsvis hinner bli klar till träbåtsfestivalen i Skärhamn i sommar.

Island som i princip gick ut på att hitta enklare vägar till jobb, men inom fler branscher än båttrenvring. I och med det började de prata runt med folk och innan de visste ordet av hade de träffat så många företag på Ringön att grundstenarna till ett nätverk hade lagts. Genom ett nätverk kan företagen här få ännu mer utbyte av varandra menar Bengt.

– Säg att Bergstrands vill köpa en kaffemaskin men inte har den truck de behöver, med ett nätverk kan de enkelt lokalisera att vi har en som lyfter femton ton, säger han.

INOM NÄTVERKET SKA man kunna göra allt från att låna ut verktyg till att tipsa om personal och erbjuda praktikplatser. Ansvarig för nätverket kommer kollegan Håkan Tegelberg vara och han menar att en sammanslutning av Ringöns företag också ökar möjligheten att påverka politiskt.

– Är vi fler är det lättare att driva frågor mot kommunen och Fastighetskontoret. Kanske kan en provisorisk militärbro över järnvägen vara något för att minska köerna? Det kommer inte hända något om ingen driver frågan, säger Håkan.

Han tror också att ett nätverk kan leda till nya bekansnader och samarbeten.

– Det finns redan en bra sammanhållning på Ringön, men ofta är det mindre grupper som har god kontakt med varandra. Vi vill bygga ett brett nätverk för alla, säger Håkan Tegelberg. ☺

Håkan Tegelberg och Bengt Johansson visar Emil Myrén från Bergstrands kaffe runt i lokalerna och berättar om företagarnätverket.

UTBILDNINGSREDERIET

Sedan Utbildningsrederiet startade 2012 har ett antal andra verksamheter vuxit fram. Utöver Circle Island och det nystartade företagsnätverket ryms även Marinskroten och en skeppshandel under samma tak. En hemsida för nätverket är under uppbyggnad, under tiden hänvisar man till dessa platser:

circleisland.se
utbildningsrederi.se
skeppshandlarn.se
marinskroten.com

**”ARBETSTRÄNING ÄR ETT
BRA SÄTT ATT LÄRA SIG
KOMMA UPP PÅ MORGONEN
OCH FÅ IN RUTINER IGEN.”**

Redan i Ö-Posten nr #6 kunde du läsa om Circle Island, du hittar den på saltet.org.

RINGÖN REKRYTERAR

TEXT: HANNA RASMUSON FOTO: ANDERS YLANDER

MÅNGA UTLANDSFÖDDA SAKNAR JOBB OCH MÅNGA ARBETSGIVARE BEHÖVER PERSONAL – EN EKVATION SOM DEFINITIVT BORDE VAR LÖSBAR. RESURSVERKET HAR TAGIT SIG AN ATT KLARA DEN.

VERKET SOM VERKAR FÖR JOBB

IETT HÖRN AV EN STOR lagerlokal har Patrik Andréasson sitt skrivbord, prytt av snusdosor, papper och ett par glasögon. Och så en affisch på väggen med texten: "Matchar kompetensen hos nyanlända och utlandsfödda med företagets behov av arbetskraft".

– Ser man till hur många duktiga människor som går arbetslösa och hur många företag som söker folk så är vi rätt usla på att ta till vara på kompetens, säger Patrik.

Det är just det som Resursverket försöker råda bot på. Och det finns mycket att göra, sedan Patrik Andréasson startade upp verksamheten tillsammans med Randi Hawrami och Marika Bergaust har de knappt kunnat tänka på något annat.

– Man kan säga att vi har ständigt jour, vi har radarn på hela tiden, säger Patrik.

Medan han jobbar från den spartanska arbetsplatsen på Ringön, håller kollegorna Randi och Marika vanligen hus i Backa-Brunnsbo, men arbetet är det samma. Huvudsyftet är att hjälpa utlandsfödda och nyanlända att hitta jobb, och den nämnda radarn är ständigt inställd på potentiella arbetsplatser. Men det finns behållning åt båda håll, eftersom många arbetsgivare har svårt att hitta kompetent personal tar de även uppdrag från företag.

Kurdistan på 90-talet och har känt att han har velat hjälpa till och ge något tillbaka. En känsla som är genomgående i trion.

Hittills har Resursverket fått ut sju personer i arbetsinsatser, varav en jobbar för företaget Bzzt på Ringön. En annan har bitvis varit och sytt för Ringöbaserade klädmärket Atacac. Ytterligare en var en svensk kandidat vars utlandsklingande namn gjorde att hon aldrig tog sig till intervju – trots kompetens. Ofta är det dock språket som är det största hindret och där menar Marika att företagen borde tänka annorlunda.

– Vi tror stenhårt på att man lär sig ett språk snabbare om man har en arbetsplats. Låter man det faktum att språket inte sitter perfekt vara ett hinder så missar man duktiga medarbetare, som antagligen kommer att vara väldigt lojala eftersom de fått en möjlighet, säger hon. ☺

Det finns många skäl att arbeta för integration menar Resursverket, den som arbetar lär sig snabbare ett språk, fler blir skattebetalare och ohälsotalen sjunker.

"KOMMER FOLK I ARBETE LÖSER SIG OFTA DET ANDRA."

DE ARBETSSÖKANDE KANDIDATERNA får de oftast kontakt med genom Randi, som arbetat mycket med nyanlända och har ett brett kontaktnät. Han menar att ett jobb är vägen in i samhället.

– Det pratas mycket om integration, men egentligen är det väldigt enkelt, kommer folk i arbete löser sig ofta det andra. För mig handlar integration mycket om att vara självförsörjande, säger Randi.

Han kom själv till Sverige som flykting från

RESURSVERKET

När Resursverket träffar en ny kandidat och arbetssökande ses de, pratar och tar bilder, därefter har de grundmaterialet till ett cv som sedan sammanfattas och läggs upp på hemsidan. Resursverket nominerades för årets integration på Faktumgalan 2018.

Se resursverket.se för mer info.

INTERVJU

ETT SUGRÖR I TAGET

STRAWBEES HAR BARA FUNNITS I FYRA ÅR, MEN DE ÄR PÅ GOD VÄG ATT ERÖVRA VÄRLDEN MED SINA ÅTERVINNINGSBARA BYGG-KIT.

TEXT: CAROLINE WIDENHEIM FOTO: JENNY INGEMARSSON

Strawbees team av designers, ingenjörer och säljare växer ständigt. VD Erik Bergelin och förste leksaksbyggare Erik Thorstensson lägger mycket tid på mässor och säljresor världen över, medan designern Qianxin Zhang är en av utvecklarna på hemmaplan.

STRAWBEES

ADRESS: Stenkolsgatan 2.

ANTAL ANSTÄLLDA: Just nu 16, men de kommer troligtvis behöva anställa fler under året.

MATERIAL: Strawbees byggkit är helt och hållet gjorda i polypropen, för att de enkelt ska gå att återvinna.

RESPLANER: Strawbees är ett av 50 företag som ska representera Sverige i firandet av 150 års handelsförbindelser mellan Sverige och Japan, tillsammans med bland andra Volvo.

HEMSIDA: strawbees.com

DET GÅR SNABBT NÄR Erik Thorstensson ska demonstrera hur Strawbees byggsats fungerar. Han böjer de vita plastkopplingarna, som består av en ring och ett ben, fäster sugrör i ändarna och plötsligt står en liten pyramid på bordet. Lika snabbt går det att ta loss ett sugrör, sätta dit en koppling till och påbörja en bro. Kopplingarna är platta, vilket gör att man kan lägga flera på varandra och få benen att gå ut åt vilket håll som helst.

– Det är hela innovationen. En koppling med fasta ben berättar ingenting för dig när du bygger, men en flexibel koppling berättar direkt när du bygger dåligt och när du bygger en struktur som håller. Det är bara att prova sig fram, säger Erik Thorstensson.

Strawbees håller precis på att flytta in i sitt nybyggda kontor på Stenkolsgatan nere vid vattnet. Det senaste året har de suttit i en ombyggd verkstadslokal intill, innan dess var de en del av ett

företagskollektiv i Inets nuvarande lokaler. Det fanns mycket med Ringön som lockade, men de sticker inte under stol med att de låga hyrorna var en stor faktor i början.

– Det första året kunde vi inte ta ut någon lön. Jag fick sälja min bil istället, säger Erik Bergelin.

Han och Erik Thorstensson känner varandra från hemstaden Lidköping. Båda är civilingenjörer, Thorstensson med inriktning på maskinteknik, Bergelin med fokus på affärssidan. Det visade sig vara en vinnande kombination när Strawbees blev till.

ERIK THORSTENSSON KALLAR SIG ekodesigner, och drev tidigare ett företag som skapade produkter av industrispill. Han hade börjat luta åt att göra leksaker, när Universeum hörde av sig. De ville ha kopplingar för att bygga geometriska former – och så föddes Strawbeeskopplingen. Att nästa byggsten skulle vara sugrör var ett enkelt val.

– Sugrör, liksom all annan plast, är ett jätteproblem när de hamnar i haven, säger Erik Thorstensson. Därför behöver vi ta vara på dem och använda dem, så att folk fattar värdet i dem. Det är ett bra material, rören är tunna och starka som fågelben.

Efter en lyckad Kickstarterkampanj blev det tydligt att det fanns ett intresse för produkten. Nu gällde det

”SUGRÖR, LIKSOM ALL ANNAN PLAST, ÄR ETT JÄTTEPROBLEM NÄR DE HAMNAR I HAVEN.”

bara att leverera det första partiet. Plats på scen för Erik Bergelin.

Bergelin hade då arbetat som managementkonsult i några år, och längtade efter att göra något eget. Han fick nys om Kickstarterkampanjen och kontaktade Thorstensson.

– Ingen i gänget kunde business riktigt. Så jag fick börja med att skapa en modell för företaget som gick att skala upp om det tog fart. Och jag var rätt säker på att det skulle göra det, säger Erik Bergelin.

De flyttade produktionen till Kina och ägnade sedan ett år till att förbättra produkten. Först ut att sälja Strawbees byggkit var Designorget. Nu finns de i en rad leksaks- och hobbybutiker runtom i världen, bland annat hos den amerikanska bokhandelsjätten Barnes & Noble.

NÄR Ö-POSTEN ÄR PÅ BESÖK är Erik och Erik nyss hemkomna från en leksaksmässa i New York, men de största kunderna finns egentligen på andra håll. Tidigt i Strawbees historia märktes att en stor kundgrupp var lärare. Byggsatsen var ett perfekt sätt att kombinera läromaterial och lektionsplaner, och i dag står skolor för 60 procent av kundbasen.

– Vi har precis vunnit en stor order i Thailand, som ska rulla ut Strawbees i sina 30 000 skolor under de kommande tre åren. En stor leverans är på väg till Sydkorea, därefter är nästa stora marknad Indien, säger Erik Bergelin. Det här året kommer bli otroligt betydelsefullt för oss. ☺

FEM FRÅGOR

TEXT OCH FOTO: HANNA RASMUSON

TILL SUZAN ANDERSEN PÅ GÖTES FISK, SOM ÖPPNADE PÅ RINGÖN I NOVEMBER.

VAD GÖR NI PÅ GÖTES FISK?

– Förutom vår fiskdisk har vi rökeri och catering. Från och med april öppnar vi också upp för lunchservering med god fish and chips på meny.

SMARRIGT. DET KÄNNS SOM DU KAN DIN FISK, HUR LÄNGE HAR DU VARIT I BRANSCHEN?

– Jag har arbetat med det här sedan 1986, så jag kan en del om fisk. Jag har arbetat för företaget i många, många år. Vi började i Mölndal, och finns även i Åsa och Vallda. I november öppnade vi på Ringön, men hade fiskvagn här innan. Från början hette vi Petterssons men bytte nyligen namn till Götes fisk.

VAD HAR NI FÖR FISKAR I DISKEN?

– Vi har alla slags fiskar. Vi köper vår fisk på auktion varje morgon, vill man beställa något särskilt så ordnar vi fram det. Just nu har vi även tre spindelkrabbor i disken som kommit med som bifångst, men de är inte till salu.

OM MAN INTE ÄR SÅ VAN VID ATT LAGA FISK, HAR DU NÅGRA TIPS OCH TRIX?

– Fråga i fiskdisken så får du hjälp med recept! Det händer att andra kunder hoppar in med recepttips om någon ber om hjälp i kassan. Annars är det tillagningstiden som du ska tänka på när du lagar fisk. Vill man göra det enkelt för sig skulle jag satsa på att smörsteka en rödtunga-filé, bara någon minut på varje sida. Svåraste fisken laga är tonfisk, den har lätt för att bli torr.

ÄR DET SANT ATT I DE LUGNASTE VATTEN SIMMAR DE FULASTE FISKARNA?

– Haha, ja! Fjärsingen till exempel. Den simmar kustnära och är supergod att äta, så god att smörsteka. Men trampar man på den så ... då ska man uppsöka sjukvården. Fjärsingens taggar är giftiga både om fisken är död eller levande. Det är den giftigaste fisken i Sverige.

Götes fisk har öppett 10-17, mån-fre.

Sedan start har det gått att köpa lunchlådor härifrån, men från april kan man alltså också slå sig ned för en fish and chips.

INTE HÄNT PÅ RINGÖN. ÄNNU.

VI PÅ SALTET har under drygt ett år försökt hitta en lösning för en temporär båtlinje till Ringön, men insett att det är svårt att få till det med staden. Dels måste man förhålla sig till ett komplicerat regelverk, dels kommer det att ta lång tid och kosta massor av miljoner. Därför hoppas vi på att kunna hitta ett eget alternativ tillsammans med er.

Visst borde vi med all den marina kunskap som finns på Ringön kunna lösa detta? Vi utmanar er alla att komma på en enkel idé om ett fartyg som kan gå mellan fastlandet och Ringön när det behövs som mest. I dag tar folk oftast bilen eller vagnen, men tänk er att istället kliva på en båt vid Operan och glida över älven till en brygga på Ringön, slippa alla köer och njuta av en kort båtresa till och från jobbet.

"VISST BORDE VI MED ALL DEN MARINA KUNSKAP SOM FINNS PÅ RINGÖN KUNNA LÖSA DETTA?"

FÄRJAN SKULLE KUNNA gå även på kvällar och helger när det händer något kul på ön. Hör av er till oss på Saltet med era idéer. Visst hade det varit kul att öppna en ny färjelinje på Göta älv med utgångspunkt från Ringön!?

Omslaget har i vanlig ordning gjorts av vår illustratör Marion Igorra. "Våren handlar om att skapa för mig, naturen som börjar blomma. Därför blev omslaget denna gång en mekanisk blomskulptur som reser sig, lycklig över att solen kommer tillbaka."

DAGS ATT PLANERA NÄSTA Ö-FEST!

INTRESSET ÄR RIKTIGT stort för att fixa en Ö-fest även i år. Kul! Förra året var 35 företag från ön med på festen. I år tänkte vi toppa både deltagandet och innehållet. Kanske med ännu mer musik? Fler saker för barn? Bättre erbjudanden och mer försäljning? Vad har du för tankar, vad vill du göra?

Vi på Saltet håller gärna i planeringen, men vi vill ha fler hjärnor, händer och fötter. Det behövs för att få till Sveriges bästa Ö-fest.

KOM PÅ PLANERINGSMÖTE hos oss på Stålverksgatan 2, den 13 april, kl 15.00. Efter mötet kan de som vill fortsätta till Vegas smakbar. För den som vill bidra, men inte kan komma på mötet, kontakta Matilda på Saltet: matilda@saltet.org

VI SES DÅR OCH DÅ!

EN BAR MED SMAK

I FEBRUARI VAR DET PREMIÄR för Vegas nya smakbar – och knökat med folk ända till stängning. Roligt! Hatten av för en snygg bar. Tanken är att det ska vara öppet två fredagar i månaden. Håll koll på Instagram och Facebook för tider och info. Den mer analogt lagde kan istället spana in affischerna längs Ringögatan eller knacka på hos **Vega på Manufakturatan**.

JÄRNHALLEN SKA VÄXA. FLER KONSTNÄRER SKA IN, NYA VERKSAMHETER SKA PÅ PLATS, OCH GRUNDAREN ANNA BERGMAN FÅR SÄLLSKAP AV TVÅ NAMNAR – ANNA VAN DER VLIET OCH ANNA BLOCH.

DEN FANTASTISKA INSTITUTIONEN

TEXT: CAROLINE WIDENHEIM FOTO: JENNY INGEMARSSON

Anna Bergman har haft en stor ateljé bredvid utställningsrummen på Järnhallen sedan 2015. Från och med i vår får hon äntligen sällskap av ett helt gäng nya konstnärer. "Min plan när jag flyttade in var aldrig att jag skulle vara ensam här," säger hon.

Anna Bergman, Anna Bloch och Anna van der Vliet blir den nya ledartrion på Järnhallen. Våren och sommaren ägnar de åt att bygga om, tills hallen öppnar igen för publik i augusti.

**”DET SKA KÄNNAS
SOM ATT PLATSEN
ÄR ETT KONST-
PROJEKT I SIG.”**

EFTER EN DAG PÅ JÄRNMALMSGATAN 5 doftar man lätt av tjära. Det gamla kallagret ovanpå Claessons Trätjära hade stått tomt i några år när Anna Bergman klev in för första gången i december 2014. Lukten från grannen inunder satte sig i textilier och annat man kunde tänkas vilja lagra, vilket hade gjort lokalen svår att hyra ut. Som ateljé och utställningslokal dög den dock utmärkt.

Drygt tre år senare är det dags för nästa steg i Järnhallens historia. In i lokalen kommer nu också Anna van der Vliet och Anna Bloch, två barndomsvänner som tillsammans driver Institutet for Contemporary Ideas and Arts.

– Det visade sig att vi har väldigt lika tankar om vad en konsthall kan vara, säger Anna Bergman. Göteborg är inte så stort, det är ingen vits att vi startar varsin konsthall. Och jag hade den här platsen.

Deras gemensamma idéer handlar om att skapa sina egna förutsättningar istället för att arbeta på uppdrag av andra, att fokusera på den konstnärliga processen och hitta olika sätt att samarbeta.

– Vi har en vision om att bli den fantastiska institutionen. En institution har ett åtagande i samhället. Vi vill inte vara en klassisk konsthall dit folk kommer för att titta på utställningar, tar en dyr kaffe på ett superdesignat café och sen går. Vi vill göra något annat. Produktionen ska vara kärnan, säger Anna van der Vliet.

Hon får själv rollen som konstnärlig ledare, medan Anna Bloch kommer att ta in ”kritisk design” i verksamheten.

– Kritisk design handlar om att tänka kring strukturer, fast med design som utgångspunkt, säger Anna Bloch. Den första designutställningen kommer att handla om lagen, det här systemet som vi alla lever efter men som i sig är rätt oåtkomligt. Ett verk kommer till exempel att visualisera hela lagboken digitalt.

Utöver en redan inbokad utställning i maj till en början Järnhallen inte ha någon publik verksamhet förrän 1 september. Under tiden kommer ledartrion att anordna möten, mingel och informationsträffar, samtidigt som de och konstnärerna bygger, målar om och fixar till lokalerna.

FLER KONSTNÄRER FLYTTAR IN i omgångar, skulptören Chris Porcarelli är redan på plats. Under ett halvår kommer två landskapsarkitekter att ta sig an den lilla parken som ligger intill Järnhallen. Planen är att det ska synas även utanför husets väggar att det faktiskt finns många konstnärer på Ringön.

– Det ska kännas som att platsen är ett konstprojekt i sig, säger Anna van der Vliet.

En stor del av verksamheten kommer till början bestå av projektet Art as a Space for Action, som har fått stöd från Kulturbryggan. Ett nätverk av asylsökande konstnärer, som leds av Samira Motazedhi, kommer att få möjlighet att samverka med andra konstnärer under samma tak.

Innan året är slut hoppas kärngruppen också att en restaurang ska vara på plats, som kan vara till för både residenskonstnärerna, andra som jobbar på Ringön och utomstående besökare.

– Vi vill att Järnhallen ska bli som Ringöns vardagsrum, säger Anna Bergman. ☺

”ETT VERK KOMMER TILL EXEMPEL ATT VISUALISERA HELA LAGBOKEN DIGITALT.”

ATT-GÖRA-LISTAN PÅ JÄRNHALLEN

HANDIKAPPANPASSA I dag är vägen upp till andra våningen en spiraltrappa och en industrihiss. Hela entrén ska byggas om så småningom, men allt får tas i etapper.

BYGGA ATELJÉER 14–16 konstnärer kommer att få plats när Anna Bergmans ateljé styckats av och huset bredvid har inkorporerats i Järnhallen.

BRANDKLASSA Ordentliga utrymmesvägar måste på plats innan verksamheten kan dra igång på allvar.

PÅ GÅNG NÄR NYA JÄRNHALLEN ÖPPNAR:

MAPPING RINGÖN, utställning i samband med Ö-festen, med konstnärer som har ateljéer på Ringön.

SEPARATUTSTÄLLNING med Samira Motazed, som dokumenterat sin utdragna asylprocess.

ROB LAW, en utställning som genom design och digitala verktyg berättar om lagen.

UTSTÄLLNING med argentinska Lola Arias, nyligen uppmärksammas när hon anklagade Ruben Östlund för att ha stulit hennes namn till The Square.

Både själva Järnhallen och husen intill på Järnmalmgatan visar spår av konstnärlig aktivitet. Snart kommer tomten även att prydas av Chris Porcarellis skulpturer.

UTVECKLINGEN PÅ RINGÖN

DETTA ÄR DEN FÖRSTA TEXTEN AV EN SERIE I TVÅ DELAR DÄR
GABRIELLA OLSHAMMAR TITTAR NÄRMARE PÅ UTECKLINGEN AV RINGÖN

KONSTEN ATT BLANDA EN STAD

**DET ÄR MYCKET SOM KAN GÅ FEL UNDER EN FÖRÄNDRING,
NÄR DET GÄLLER EN STADSDEL BLIR FÖRÄNDRINGEN OCKSÅ OFTA
MER OÅTERKALLELIG. VI BAD GABRIELLA OLSHAMMAR, DOKTOR I
STADSBYGGNAD, ATT TITTA NÄRMARE PÅ UTSIKTERNA FÖR RINGÖN.**

VISST ÄR DET HÄRLIGT med små industriområden som ligger lite vid sidan av, som myllrar och lever? Bortanför avenyerna och innerstadens exklusiva butiker. Som forskare har jag länge sökt mig till den typen av miljöer och intresserar mig för hur de kan utvecklas och leva vidare när det sker stora omvandlingar i grannskapet. Med andra ord, såsom det ser ut på Ringön i dag.

Under början av 2000-talet skrev jag en avhandling om det område vid Vågmästarplatsen och Kvillebäcken som nu heter Östra Kvillebäcken. På den tiden låg där en mängd små, mer eller mindre nedgångna industribyggnader som användes av verkstäder, secondhand-butiker och föreningar. Det jag förundrades över då var att området levde och frodades, medan staden Göteborg och ett par av fastighetsägarna ville utveckla det till något helt annorlunda. Vad jag försökte synliggöra när jag skrev om detta var de livfulla och kreativa verksamhetsmiljöer som vuxit fram trots men också tack vare hot om rivning och flytt. Området hade under en tid, som jag kallar ett "permanentat provisorium", kommit att innehålla värdefulla sociala, ekonomiska och estetiska kvaliteter vilka tyvärr inte lyckades vinna något officiellt erkännande. Därför ansågs de, av kommunen och de större fastighetsägarna, inte som värda att värna om i stadsutvecklingen. Områdets byggnader revs under det första decenniet på 2000-talet. Det tog visserligen flera decennier innan förändringen skedde, men enligt min och många mening, blev resultatet något av en besvikelse. Den nya bebyggelsen blev alltför hög och tät, platsen blev fränsild sin historia. Hade inte en långsam och småskalig förändring kunnat ske som gett utrymme för ett mer blandat område?

JAG HOPPAS OCH SER FRAM EMOT att Ringön kan utvecklas på ett annat sätt! Detta trots att området ligger centralt och otroligt vackert vid älven. Politikerna i Göteborgs stad har ju faktiskt i sin vision för den så kallade Älvstaden lyft fram Ringön som ett unikt

småskaligt industriområde med maritim prägel. Den nuvarande låga bebyggelsen och rika variationen av verksamheter ska värnas om. Samtidigt vill staden att nya verksamheter ska tillkomma. Det vill säga att Ringön ska bli ännu mer blandat än idag. Det tycker jag låter bra, tyvärr har det ofta visat sig att den större blandning som politiker och byggherrar säger sig önska, ofta utvecklas på bekostnad av befintlig blandning och verksamheter. I städer där industri-, varvs-,

"JAG HOPPAS OCH SER FRAM EMOT ATT RINGÖN KAN UTVECKLAS PÅ ETT ANNAT SÄTT!"

GABRIELLA OLSHAMMAR DOKTOR I STADSBYGGNAD

och hamnområden omvandlats har blandningen alltså inte blivit mer, utan bara av ett nytt slag. In flyttar design- och konstverksamheter istället för industriell produktion; klädbutiker istället för metallbeslagshandel; labb för högteknologisk utveckling istället för plåtslageri och båtvarv. Med andra ord: verksamheter som kräver mindre ytor och många gånger har råd att betala högre hyror. De är också ofta tystare och ställer tuffare krav på omgivningen i fråga om buller, dofter och ett "städat yttre". Konstverksamheter i sig har knappast heller råd med höga hyror men de bidrar till att skapa en ny image som lockar andra mer betalningsstarka intressenter. Investerare är en av dessa, de ser möjligheter att skapa vinst genom fastighetsaffärer, utan att egentligen närvara aktivt i byggnaderna eller ingå i det lokala grannskapet.

Ringön har dock något som tycktes saknas i slutet av 1990-talet i området som blev Östra Kvillebäcken – nämligen sammanhållning mellan de verksamma, hyresgästerna och fastighetsägarna. Det vore fantastiskt

om den sammanhållningen kunde stå emot de störtfloder av byggprojekt och pengar som utplånat lokala kännetecken och verksamheter på många andra håll. Till exempel genom att få till stånd ett slags struktur som gör att enkla lokaler och låga hyror fortsatt kan finnas, så att konst, kultur, högteknologiska företag och småskalig industri kan verka sida vid sida.

I VINTRAS VAR JAG I NEW YORK och träffade en forskare och två organisationer. Deras uppdrag var att värna om den småskaliga industri som finns sida vid sida med nya caféer, hotell och kulturverksamheter där. Alltså, mitt i en av världens ledande politiska och ekonomiska "skyskrapemetropoler" är insatta människor oroade över att den kvarvarande småindustrin ska trängas bort. De ser att den är värdefull för stadens ekonomiska och sociala hållbarhet. Den kvarvarande industriella verksamheten skapar smidighet att leverera produkter till resten av staden och ser till att underhållet av infrastrukturer och byggnader finns nära till hands. Sist men inte minst ger den människor med skilda bakgrund och utbildning möjlighet att ha en bra arbetsplats i närheten av där de bor. Varför skulle Göteborg ha mindre behov av den typen av platser, än en stad som New York? ●

Gabriella Olshammar är doktor i stadsbyggnad. Under 2017 har hon på uppmaning av Matilda Lindvall följt Saltet på Ringön. Tanken har varit att Gabriella, som forskare, skulle kritisera vad Saltet gör så att de inte skulle bidra – eller åtminstone bidra mindre än annars – till vad man kallar gentrifiering, det vill säga en utveckling där investeringar driver upp prisnivåer så att befintliga verksamma tvingas flytta.

ENKÄT

TEXT OCH FOTO: ANDERS YLANDER

VAD GÖR DU PÅ RINGÖN IDAG?

– Jag går en kurs som ska ge mig högre kompetens. Efter den kommer jag att kunna bygga högre och ha hand om egna jobb och beräkningar. Nu blir det lunch på Saras.
TOBIAS MAGNUSSON, 25 ÅR, STÄLLNINGS-BYGGGARE, LILLA EDET

"NU RASTAR JAG HUNDARNA OSKAR OCH CESAR."

– Jag jobbar med lagerarbete. Med restaurang och köksutrustning. Nu rastar jag hundarna Oskar och Cesar.
PETER ANDERSSON, 50 ÅR, LAGERARBETARE, GÖTEBORG

– Jag är här på kundbesök i dag, vi har många kunder på Ringön.
NATALIE SVENSSON, 30 ÅR, ASSISTENT PÅ ETT STÄDBOLAG, GÖTEBORG

– Jag jobbar på Claessons Trätjära och nu är jag ute och promenerar med hunden Musse. Annars blandar jag tjära och linoljor och tappar upp i mindre förpackningar.
FEDERICO MELLA, 31 ÅR, LAGERARBETARE, GÖTEBORG

– Jag jobbar på Pyramiden Bygg som allt i allo. Just nu är jag bara ute och tar lite luft.
ELENA WALLGREN, 61 ÅR, EKONOMI OCH PERSONALASSISTENT, GÖTEBORG

"JUST NU TOG JAG HAND OM EN VÄNS BÅT DÄR ELEN HADE GÅTT."

– Vi har en verkstadslokal här på Kalkbruksgatan. Tjejen har en keramikverkstad som heter Mellanrummet som även har lite försäljning. Just nu tog jag hand om en väns båt där elen hade gått. Så det är det jag gjort än så länge.
SÖNKE THOMSEN, 47 ÅR, ANLÄGGGARE, GÖTEBORG

– Vi har utbildning i vårt program för att folk ska få sälja mat i Container Kitchen.
JASMINE SOUFI, 34 ÅR, PROJEKTLEDARE CONTAINER KITCHEN, GÖTEBORG

"JAG GJUTER BETONG HOS JÄRNHALLEN."

– Jag hjälper en annan konstnär att göra en skulptur. Jag gjuter betong hos Järnhallen.
CHRIS PORCARELLI, 40 ÅR, KONSTNÄR OCH SKULPTÖR, GÖTEBORG
(Du hittar Chris även inne i tidningen på sid. 16)

ANNONS

DETTA ÄR EN PLATSANNONS.

DET BEHÖVS MER PLATS PÅ RINGÖN. FLER OCH FLER VILL ETABLERA SIG PÅ ÖN MEN DET ÄR OFTA KNEPIGT ATT HITTA LOKAL. DET ÄR HELT ENKELT SVÅRT ATT FÅ REDA PÅ VAD SOM ÄR LEDIGT. DET TÄNKER VI ÄNDRA PÅ NU.

VILL DU HYRA UT?

Vi vill ha tät kontakt med fastighetsägarna och alla andra som kan tänka sig att hyra ut. Hör av er till Saltet på info@saltet.org. Oavsett om det gäller 2000 eller 20 kvadratmeter.

Det vore fantastiskt om alla lediga lokaler kunde samlas på ett ställe. Vi på Saltet kan vara det stället. Vi har en bra hemsida, många följare och vi gör det gratis. Vi hörs.

